

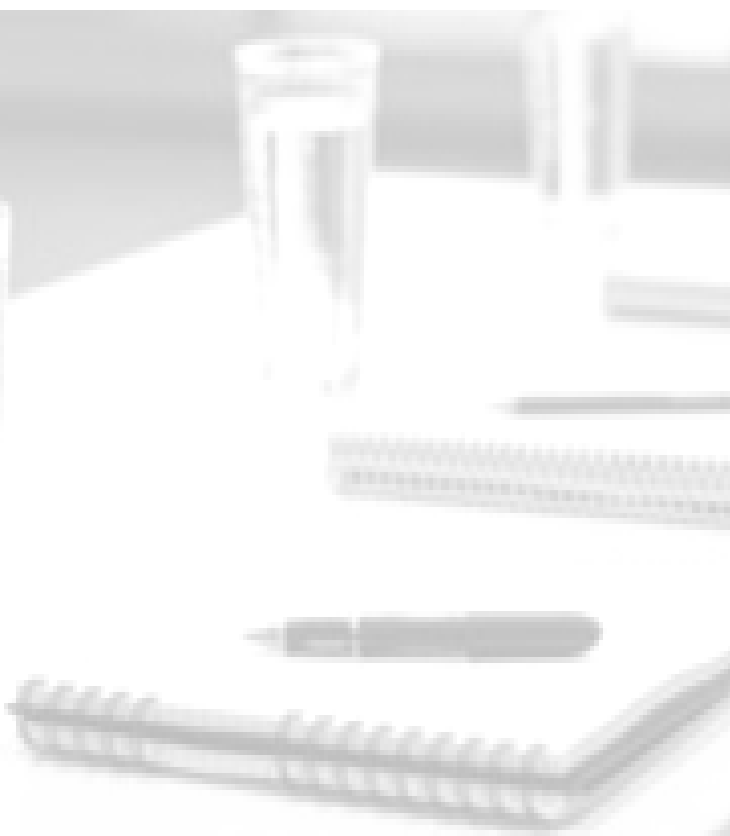
BADANIE EWALUACYJNE DZIAŁAŃ PODJĘTYCH W RAMACH PROJEKTU SYSTEMOWEGO „MAM ZAWÓD – MAM PRACĘ W REGIONIE”

Raport końcowy

grupa GUMUŁKA
Pasja. Wiedza. Doświadczenie.

Katowice 2014

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

METODOLOGIA BADANIA

Cel badania: ocena projektu systemowego „*Mam zawód – mam pracę w regionie*” pod kątem skuteczności, trafności, użyteczności, efektywności oraz trwałości realizowanych w ramach projektu działań.

Określenie stopnia osiągnięcia celów założonych w projekcie.

Ocena adekwatności podjętych w ramach projektu działań do potrzeb szkolnictwa zawodowego w regionie.

Diagnoza, w jakim stopniu oddziaływanie projektu odpowiada potrzebom uczniów/uczennic szkół zawodowych w województwie śląskim.

Analiza efektywności projektu, tj. oszacowanie stosunku poniesionych nakładów do uzyskanych produktów, rezultatów oraz oddziaływania.

Ocena, czy efekty projektu utrzymują się po jego zakończeniu oraz zidentyfikowanie czynników sprzyjających kontynuacji podjętych w nim działań po zakończeniu jego realizacji.

Wypracowanie rekomendacji dotyczących wsparcia szkolnictwa zawodowego w przyszłym okresie programowania.

Zakres czasowy

Od 1 kwietnia 2011 r. do 3 czerwca 2014 r.

Zakres przedmiotowy

Działania podjęte
w ramach projektu:

- grupowe i indywidualne doradztwo zawodowe;
- zajęcia wyrównawcze i dodatkowe;
- kursy, w tym kursy certyfikowane;
- praktyki/ staże zawodowe;
- wizyty studyjne u pracodawców;
- kursy on-line dostępne na platformie e-learningowej;
- doposażenie pracowni praktycznej nauki zawodu w szkołach/ placówkach, które prowadzą kształcenie na kierunkach zgodnych z Regionalną Strategią Innowacji;
- doposażenie szkół/placówek w nowoczesne materiały dydaktyczne.

Zakres podmiotowy

- uczestnicy projektu;
- dyrektorzy szkół objętych projektem;
- nauczyciele praktycznej nauki zawodu w szkołach objętych projektem;
- pracodawcy, którzy podjęli współpracę ze szkołami;
- przedstawiciele Lidera Projektu;
- przedstawiciele JST biorących udział w projekcie;
- przedstawiciel Kuratorium Oświaty w Katowicach;
- przedstawiciel Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach;
- przedstawiciel Izby Rzemieślniczej w Katowicach.

Zakres terytorialny

Województwo śląskie w podziale na 4 subregiony: środkowy, północny, południowy oraz zachodni.

Analiza dokumentów

39 indywidualnych wywiadów pogłębionych

Przedstawiciele Lidera Projektu (2 IDI)

Przedstawiciel Kuratorium Oświaty
w Katowicach (1 IDI)

Przedstawiciele JST (4 IDI)

Dyrektorzy szkół objętych projektem (4 IDI)

Uczestnicy projektu (20 IDI)

Pracodawcy, którzy podjęli współpracę ze
szkołami (4 IDI)

Nauczyciele praktycznej nauki zawodu
(4 IDI)

Panel ekspertów

1 235 ankiet internetowych CAWI z uczestnikami projektu

118 telefonicznych wywiadów CATI

Dyrektorzy szkół objętych
projektem (88 CATI)

Pracodawcy, którzy podjęli
współpracę ze szkołami (30 CATI)

4 wywiady grupowe FGI z nauczycielami praktycznej nauki zawodu

8 studiów przypadku CS uczestników projektu

Projekt „Mam zawód – mam pracę w regionie” – założenia

Lider i Partnerzy Projektu

- Samorząd Województwa Śląskiego;
- Kuratorium Oświaty w Katowicach oraz 30 powiatów i miast na prawach powiatu.

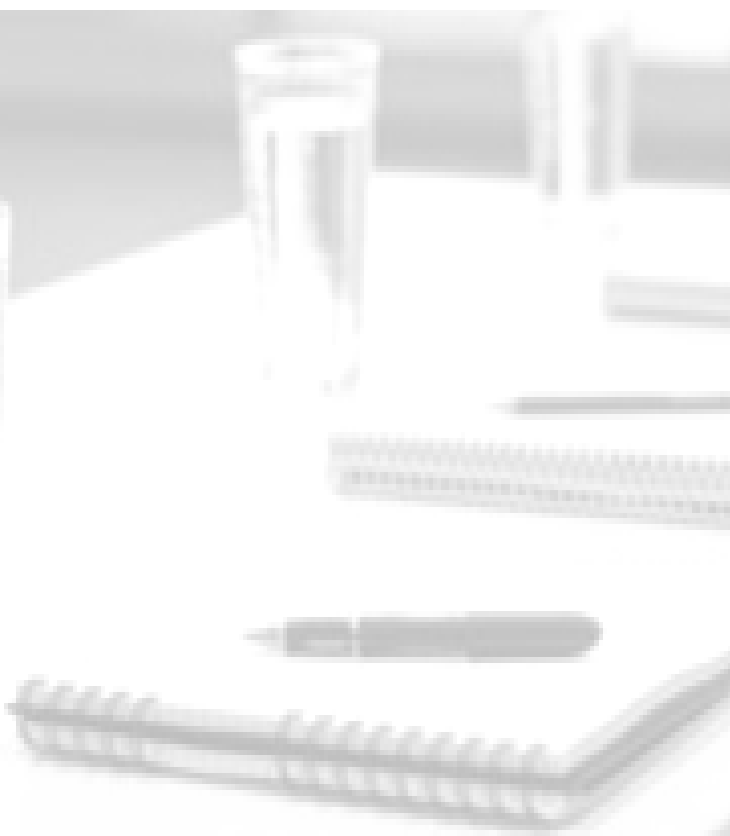
Podmioty wsparcia

- 14 202 uczniów szkół zawodowych;
- 258 szkół/ placówek (technika, zasadnicze szkoły zawodowe, centra praktycznej nauki zawodu).

Rodzaje działań

- doposażenie 185 pracowni praktycznej nauki zawodu RIS w sprzęt oraz 258 szkół/ placówek w materiały dydaktyczne;
- grupowe i indywidualne doradztwo zawodowe, wizyty studyjne, pakiet wsparcia (kursy/kursy certyfikowane, staże/ praktyki, zajęcia wyrównawcze i dodatkowe), platforma e-learningowa;
- kampania informacyjno-promocyjna.

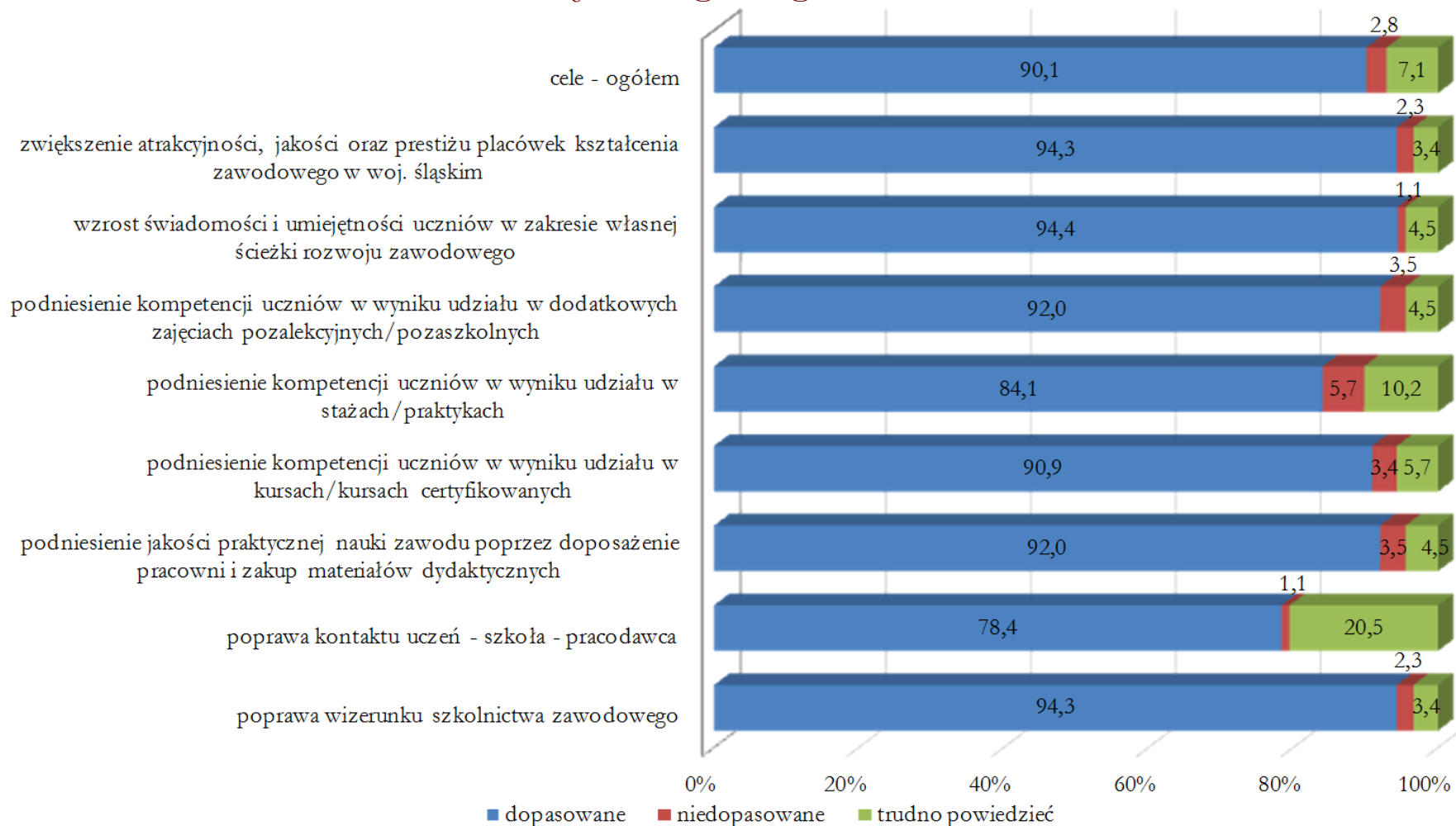
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

WYNIKI EWALUACJI PROJEKTU

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

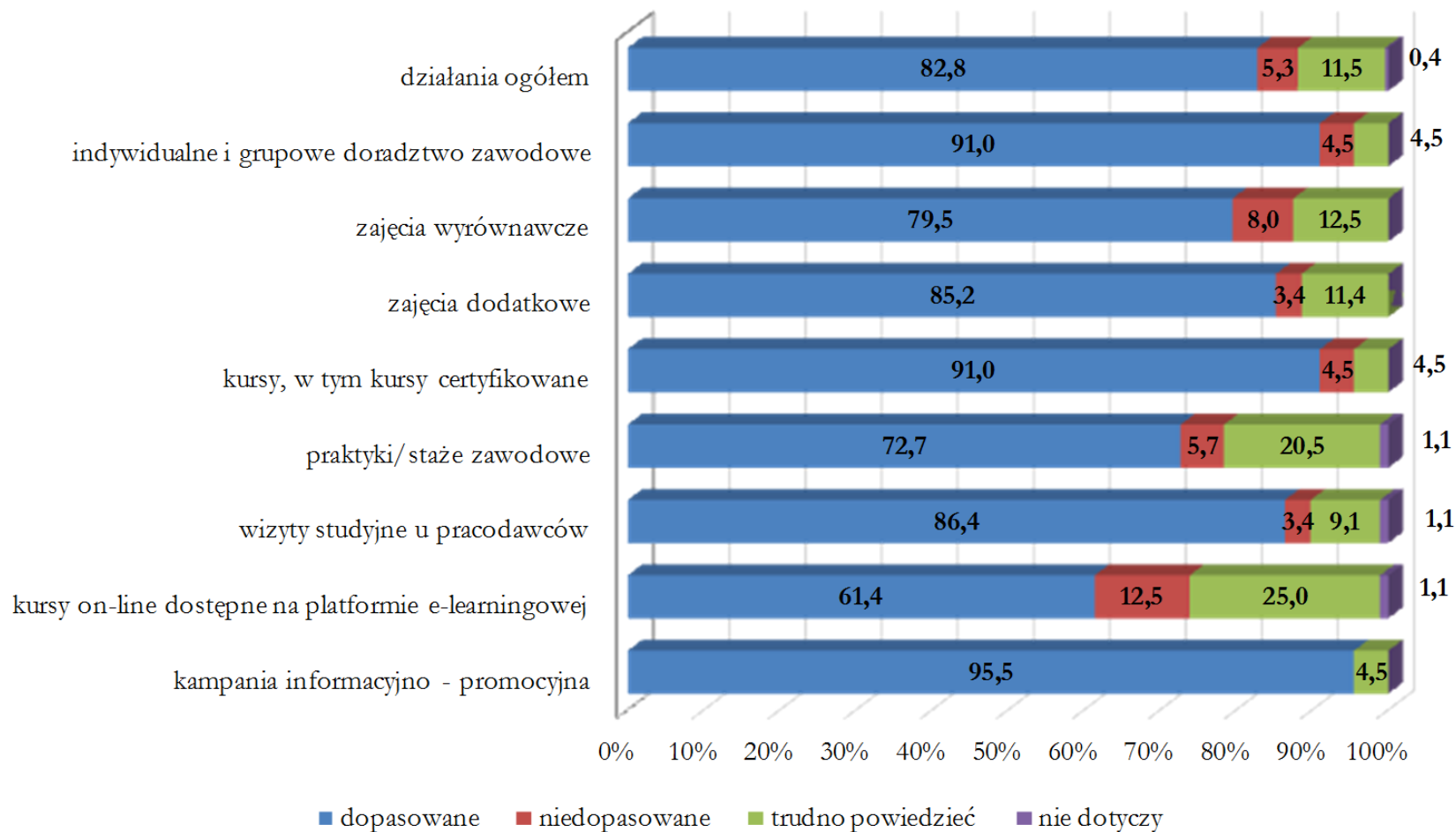
Czy cele zaplanowane w ramach realizacji projektu zostały dopasowane do potrzeb szkolnictwa zawodowego w regionie?

Dopasowanie celów projektu do potrzeb szkolnictwa zawodowego w regionie – w opinii dyrektorów szkół (N=88).

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Czy działania zaplanowane w ramach realizacji projektu zostały dopasowane do potrzeb szkolnictwa zawodowego w regionie?

Dopasowanie działań projektowych do potrzeb szkolnictwa zawodowego w regionie – w opinii dyrektorów szkół (N=88).

*Czy udział w projekcie spełnił
oczekiwania dyrektorów szkół/ placówek
oraz nauczycieli praktycznej nauki
zawodu w zakresie
otrzymanego wsparcia rzeczowego?*

Aż $\frac{3}{4}$ ankietowanych dyrektorów szkół stwierdziło, iż udział w projekcie spełnił ich oczekiwania w zakresie otrzymanego wsparcia rzeczowego.

W opinii 82,89% dyrektorów projekt przyczynił się do poprawy stanu wyposażenia pracowni praktycznej nauki zawodu, a zdaniem 77,65% ankietowanych również wyposażenia szkół w materiały dydaktyczne. Mimo to pojawiły się głosy, że *to jest nadal kropla w morzu potrzeb*.

*Czy zakup materiałów dydaktycznych
wpłynął na zwiększenie efektywności
kształcenia zawodowego w szkołach/
placówkach objętych projektem?*

Ponad 85% badanych dyrektorów szkół stwierdziło, że zakup materiałów dydaktycznych oraz doposażenie pracowni praktycznej nauki zawodu wpłynęło na zwiększenie efektywności kształcenia w ich placówce.

*Czy doposażenie pracowni dofinansowane
w ramach projektu przyczyniło się do podniesienia
jakości praktycznej nauki zawodu
w szkołach/placówkach biorących w nim udział?*

Zdaniem niemal 97% dyrektorów szkół, w których doposażono pracownie, wsparcie to przyczyniło się do podniesienia jakości praktycznej nauki zawodu.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Czy uczniowie korzystający z nowoczesnego wyposażenia szkół zostali dzięki niemu lepiej przygotowani do podjęcia pracy w zawodzie?

Wpływ wyposażenia pracowni szkolnych na przygotowanie uczniów do podjęcia pracy – w opinii dyrektorów szkół (N=65).

P15. Czy według Ciebie możliwość korzystania z zakupionego w ramach projektu nowoczesnego wyposażenia pracowni praktycznej nauki zawodu pozwoli/pozwoiliła Ci się lepiej przygotować do podjęcia pracy w zawodzie?			
Grupa respondentów	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
N=	715	330	385
Tak	34,55%	35,15%	34,03%
Raczej tak	35,81%	35,45%	36,11%
Ani tak, ani nie	17,34%	17,88%	16,88%
Nie	5,87%	5,76%	5,97%
Raczej nie	6,43%	5,76%	7,01%

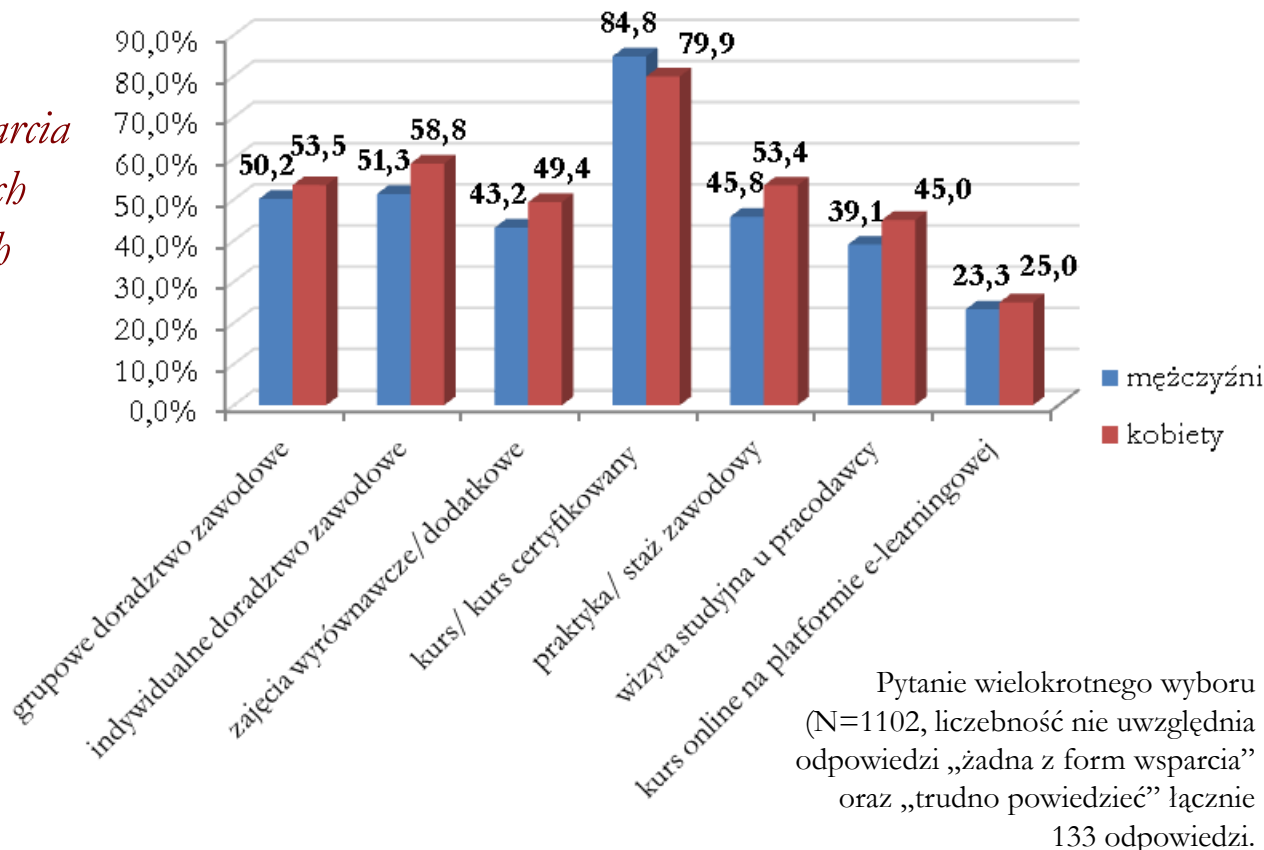
Wpływ wyposażenia pracowni szkolnych na przygotowanie uczniów do podjęcia pracy – w opinii uczestników projektu.

P15. Czy według Ciebie możliwość korzystania z zakupionego w ramach projektu nowoczesnego wyposażenia pracowni praktycznej nauki zawodu pozwoli/ła Ci się lepiej przygotować do podjęcia pracy w zawodzie? (osoby, które udzieliły odpowiedzi „tak” lub „raczej tak”) N=503	P10. Oceń w skali od 1 do 5, gdzie 5 oznacza „zdecydowanie umożliwiło”, a 1 „zdecydowanie NIE umożliwiło”, w jakim stopniu uczestnictwo w projekcie pozwoliło Ci na (osoby, które udzieliły odpowiedzi „5 – zdecydowanie umożliwiło” lub „4”)			
	a) podniesienie kwalifikacji		b) nabycie nowych umiejętności praktycznych	
	5	4	5	4
	56,46%	25,65%	51,89%	27,04%

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Czy i w jakim stopniu formy wsparcia oferowane uczestnikom w ramach projektu były adekwatne do ich potrzeb i oczekiwań?

89,23% uczestników projektu potrafiło wskazać formy wsparcia, które były zgodne z ich oczekiwaniami.

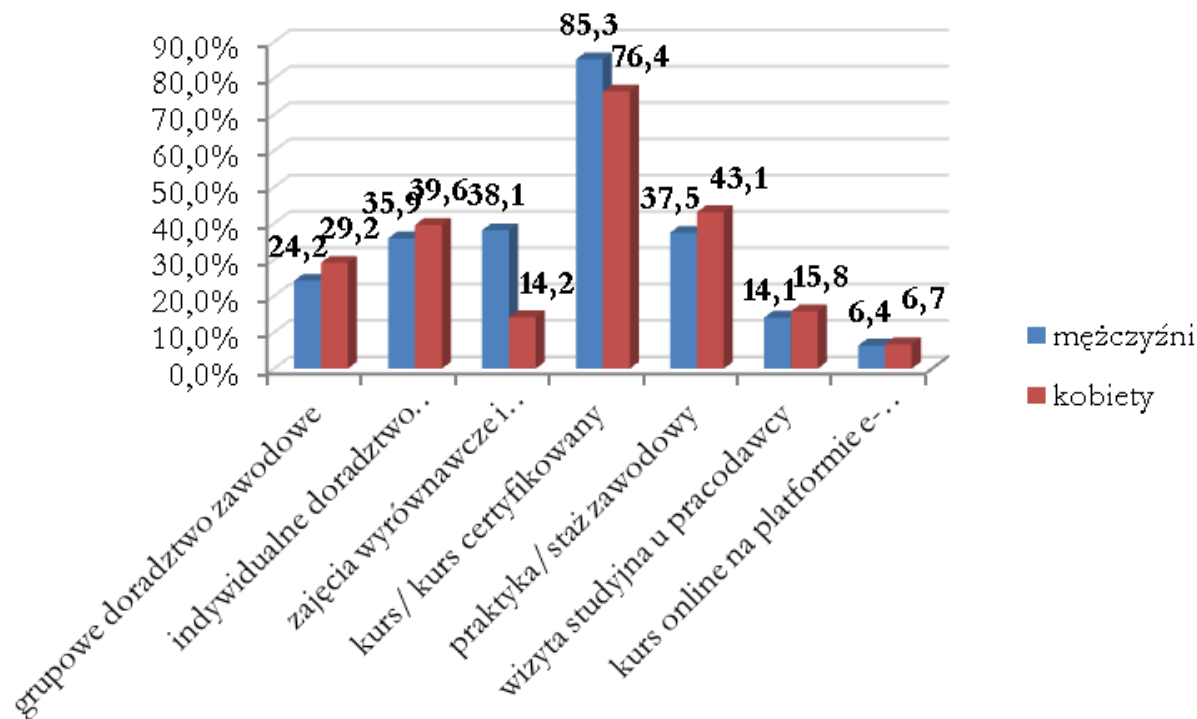

Zgodność oferowanych form wsparcia z potrzebami uczestników została oceniona ogółem na poziomie 3,81, w tym: 3,74 przez mężczyzn oraz 3,89 przez kobiety (gdzie poziom 5 oznacza, iż formy wsparcia były całkowicie zgodne z potrzebami, a poziom 1 oznacza, iż formy wsparcia w ogóle nie były zgodne z potrzebami).

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Które z realizowanych w ramach projektu form wsparcia były najbardziej użyteczne dla uczestników projektu i dlaczego?

Kursy są formą wsparcia uznaną za najbardziej użyteczną zarówno przez samych uczestników, jak również dyrektorów szkół objętych wsparciem (85,23% wskazań dyrektorów).

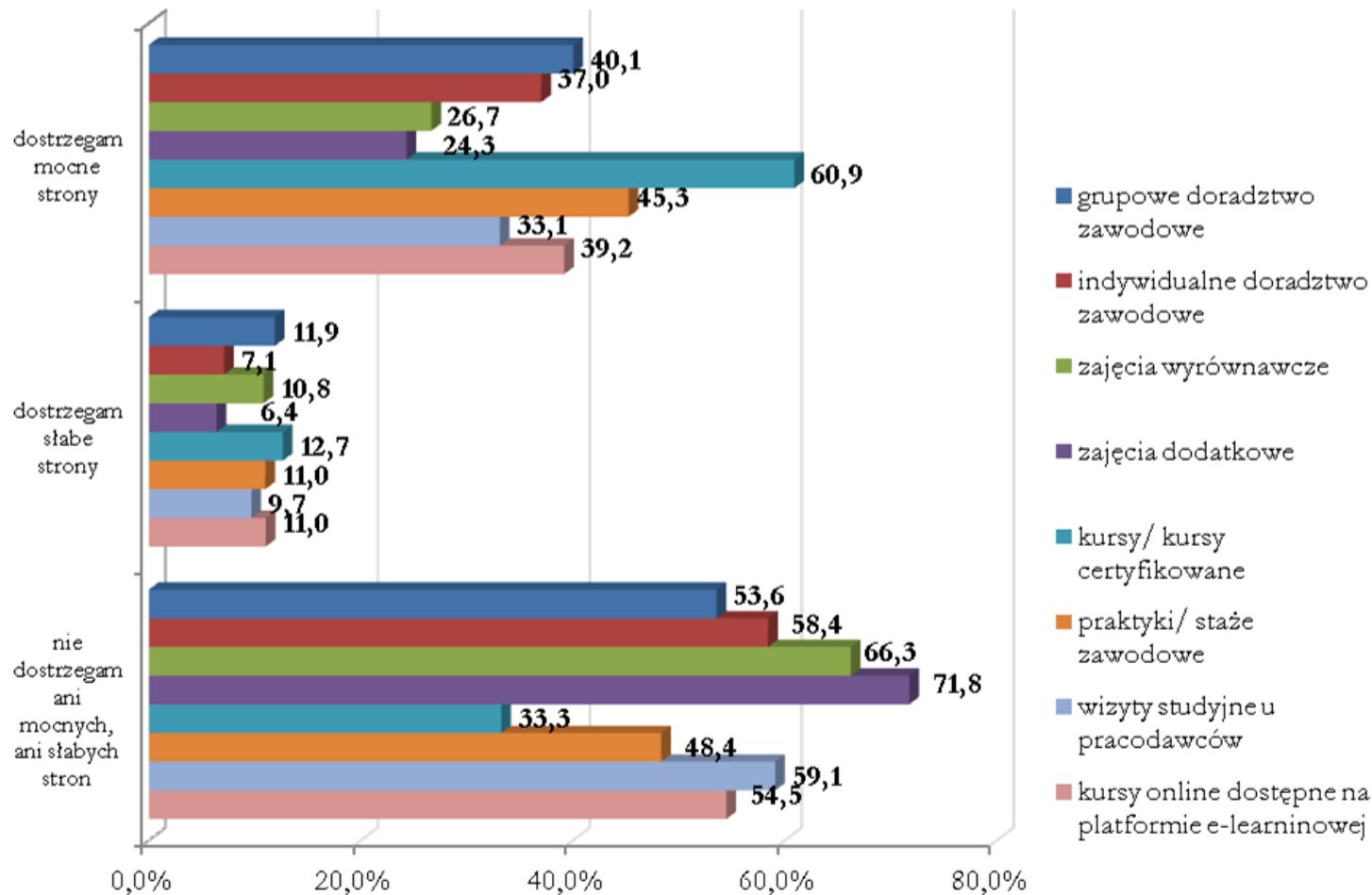
Niższą przydatność praktyk z projektu odnotowano wśród uczniów, którzy musieli odbyć praktykę obowiązkową z ramienia szkoły. Praktyki te były mniej przydatne dla uczniów ZSZ.

Doradztwo zawodowe było bardziej użyteczne dla tych osób, które nie posiadały sprecyzowanych planów odnośnie swojej przyszłości w zawodzie.

Wizyty studyjne były ciekawsze i bardziej potrzebne dla uczniów, którzy nie odbywali praktyk zawodowych, podczas których również można zgłębić swoją wiedzę o rzeczywistym środowisku pracy w wybranym zawodzie.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Jakie były mocne i słabe strony poszczególnych form wsparcia, którymi objęto uczestników projektu?

Wskazania uczestników projektu. CAWI (N=1235) – pytanie wielokrotnego wyboru.

Jakie były mocne i słabe strony poszczególnych form wsparcia, którymi objęto uczestników projektu?

Grupowe doradztwo zawodowe

Najczęściej wskazywane mocne strony:

- + przekazanie informacji o rynku pracy
- + możliwość pracy w grupie
- + zwrócenie uwagi uczestników na ich predyspozycje, mocne i słabe strony
- + przeprowadzenie przykładowych rozmów rekrutacyjnych

Najczęściej wskazywane słabe strony:

- zajęcia nieprzydatne
- za długi czas zajęć, zajęcia przeciągane, przez to czasem nudne
- organizacja zajęć w dużej grupie (nie każdy może być zainteresowany)

Indywidualne doradztwo zawodowe

Najczęściej wskazywane mocne strony:

- + rozmowa o mocnych i słabych stronach uczestnika, poznanie swoich predyspozycji
- + możliwość rozmowy o przyszłości i swojej ścieżce kariery
- + pomoc w odnalezieniu swoich zainteresowań i związanych z nimi prac

Najczęściej wskazywane słabe strony:

- opieranie się jedynie na testach i ankietach

Wizyty studyjne

- + poznanie środowiska pracy
- zorganizowanie w miejscu niezwiązanym z branżą

Jakie były mocne i słabe strony poszczególnych form wsparcia, którymi objęto uczestników projektu?

Kursy/kursy certyfikowane

Najczęściej wskazywane mocne strony:

- + zdobycie nowych kwalifikacji
- + szanse na znalezienie pracy
- + zdobycie certyfikatu, „papierka”
- + zdobycie wiedzy praktycznej i teoretycznej

Najczęściej wskazywane słabe strony:

- mało praktyki
- za krótki

Praktyki/staże

- + praktyczna nauka
- zadania realizowane na stażu nie pozwoliły się nic nauczyć

Zajęcia wyrównawcze

- + możliwość podszkolenia się w przedmiotach

Zajęcia dodatkowe

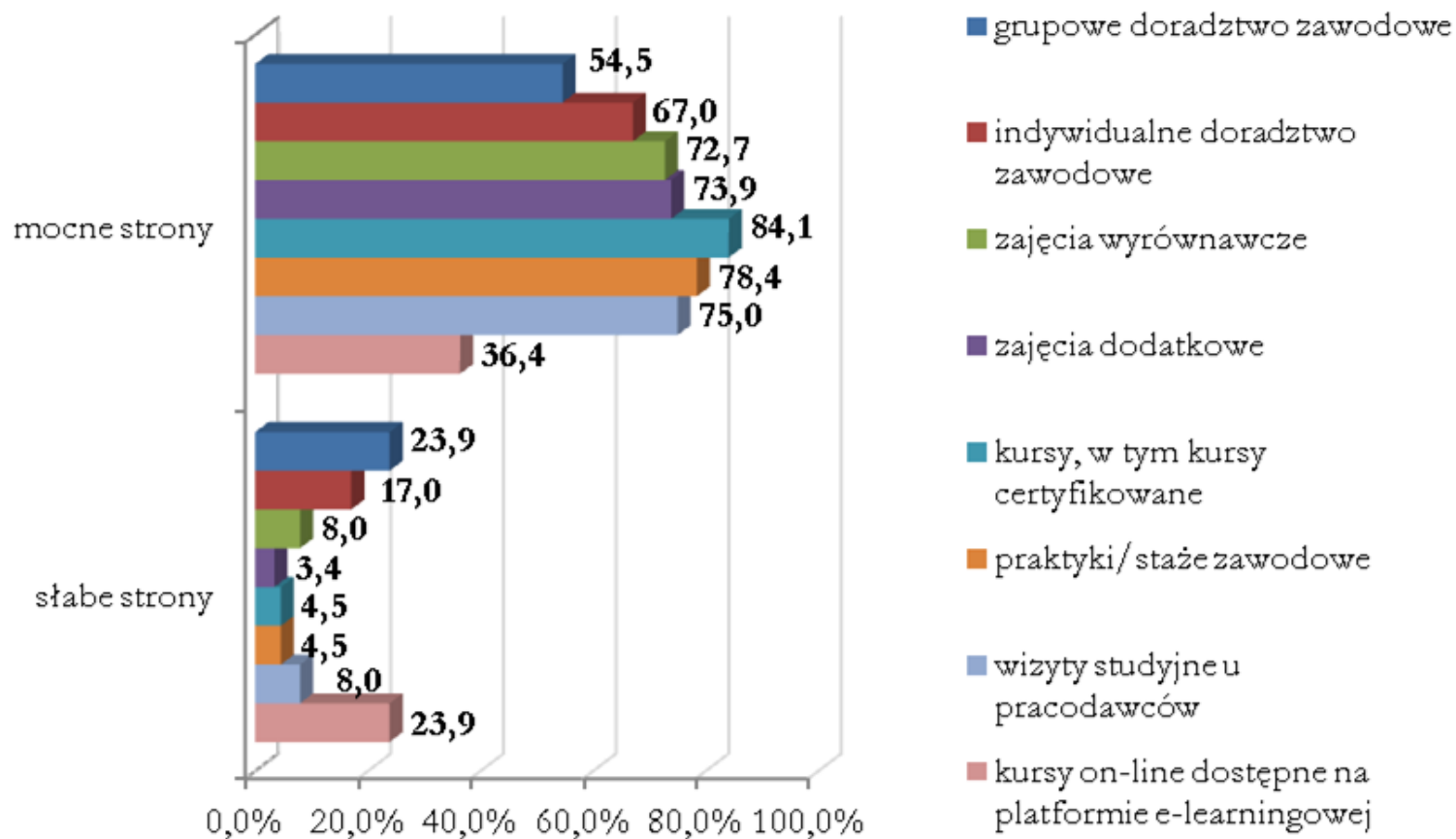
- + możliwość pogłębienia i utrwalenia swojej wiedzy

Kursy on-line na platformie e-learningowej

- + pomoc w nauce: zdobywanie nowych i powtórzenie zdobytych informacji ze szkoły
- + pomoc w nauce do matury
- zawieszający się system, wiele błędów
- nieprzydatność

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

*Dostrzeganie mocnych i słabych stron poszczególnych form wsparcia
– dyrektorzy szkół objętych projektem*

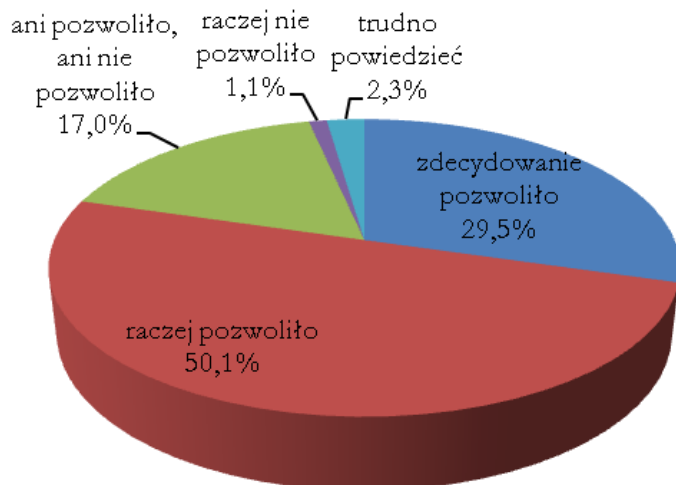

Wskazania dyrektorów szkół. CATI (N=88) – pytanie wielokrotnego wyboru.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Czy udział w projekcie przyczynił się do wzrostu świadomości uczestników odnośnie aktualnej sytuacji na rynku pracy?

Czy dzięki uczestnictwu w projekcie nastąpił wzrost umiejętności uczniów w zakresie planowania własnej ścieżki rozwoju zawodowego?

Wpływ udziału w projekcie na wzrost umiejętności planowania własnej kariery – w opinii dyrektorów szkół (N=88).

P10.c) W jakim stopniu uczestnictwo w projekcie pozwoliło Ci na zwiększenie wiedzy o aktualnej sytuacji na rynku pracy?			
Grupa respondentów	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
N=	1 235	573	662
5 – zdecydowanie umożliwiło	29,55%	30,72%	28,55%
4	31,09%	31,76%	30,51%
3	19,11%	16,40%	21,45%
2	9,88%	10,65%	9,22%
1 – zdecydowanie nie umożliwiło	7,21%	7,33%	7,10%
Trudno powiedzieć	3,16%	3,14%	3,17%

Wpływ udziału w projekcie na kompetencje dot. rynku pracy – w opinii uczestników projektu.

P10.d) W jakim stopniu uczestnictwo w projekcie pozwoliło Ci na zwiększenie umiejętności planowania kariery zawodowej?			
Grupa respondentów	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
N=	1 235	573	662
5 – zdecydowanie umożliwiło	28,99%	32,28%	26,13%
4	33,12%	32,81%	33,38%
3	19,03%	16,75%	21,00%
2	7,85%	6,81%	8,76%
1 – zdecydowanie nie umożliwiło	6,80%	6,81%	6,80%
Trudno powiedzieć	4,21%	4,54%	3,93%

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

*Czy uczestnictwo w projekcie
wpłynęło na zwiększenie
konkurencyjności uczestników na
rynku pracy?*

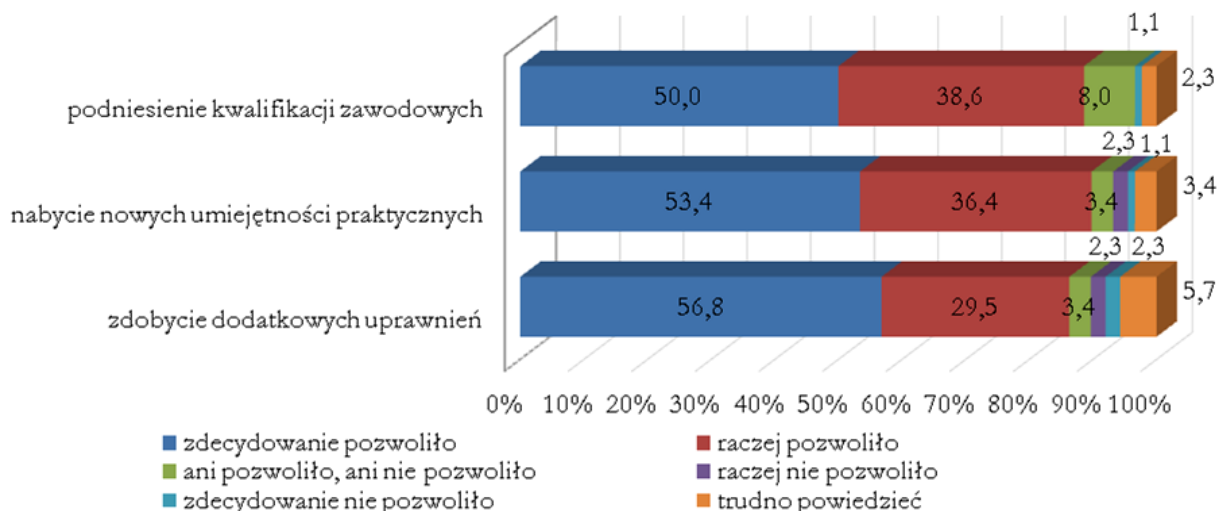
P11. Czy, Twoim zdaniem, dzięki udziałowi w projekcie zwiększyły się Twoje szanse na znalezienie pracy?			
Grupa respondentów	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
N=	1 235	573	662
Tak	26,72%	24,78%	28,40%
Raczej tak	36,76%	35,78%	37,61%
Ani tak, ani nie (trudno powiedzieć)	22,11%	25,48%	19,18%
Raczej nie	6,72%	5,93%	7,40%
Nie	7,69%	8,03%	7,40%

Wpływ udziału w projekcie na konkurencyjność na rynku pracy – w opinii uczestników projektu.

P10. Oceń w skali od 1 do 5, gdzie 5 oznacza „zdecydowanie umożliwiło”, a 1 „zdecydowanie NIE umożliwiło”, w jakim stopniu uczestnictwo w projekcie pozwoliło Ci na: (osoby, które udzieliły odpowiedzi „5 – zdecydowanie umożliwiło” lub „4”)	P11. Czy, Twoim zdaniem, dzięki udziałowi w projekcie zwiększyły się Twoje szanse na znalezienie pracy? (osoby, które udzieliły odpowiedzi „tak” lub „raczej tak”)
a) podniesienie kwalifikacji (N=826)	82,32%
b) nabycie nowych umiejętności praktycznych (N=797)	81,43%
c) zwiększenie wiedzy o aktualnej sytuacji na rynku pracy (N=749)	77,44%
d) zwiększenie umiejętności planowania kariery zawodowej (N=767)	78,75%
e) zdobycie dodatkowych uprawnień (N=740)	78,24%
f) zwiększenie wiedzy i umiejętności w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych ICT (N=259)	82,63%
g) poprawę umiejętności językowych – j. obce (N=196)	82,14%
h) zwiększenie wiedzy z zakresu nauk matematyczno-przyrodniczych (N=186)	82,26%

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

*Czy i w jakim stopniu
uczestnictwo w projekcie
pozwoliło uczniom szkół
zawodowych na podniesienie
kwalifikacji, nabycie nowych
umiejętności praktycznych
i zdobycie dodatkowych
uprawnień?*

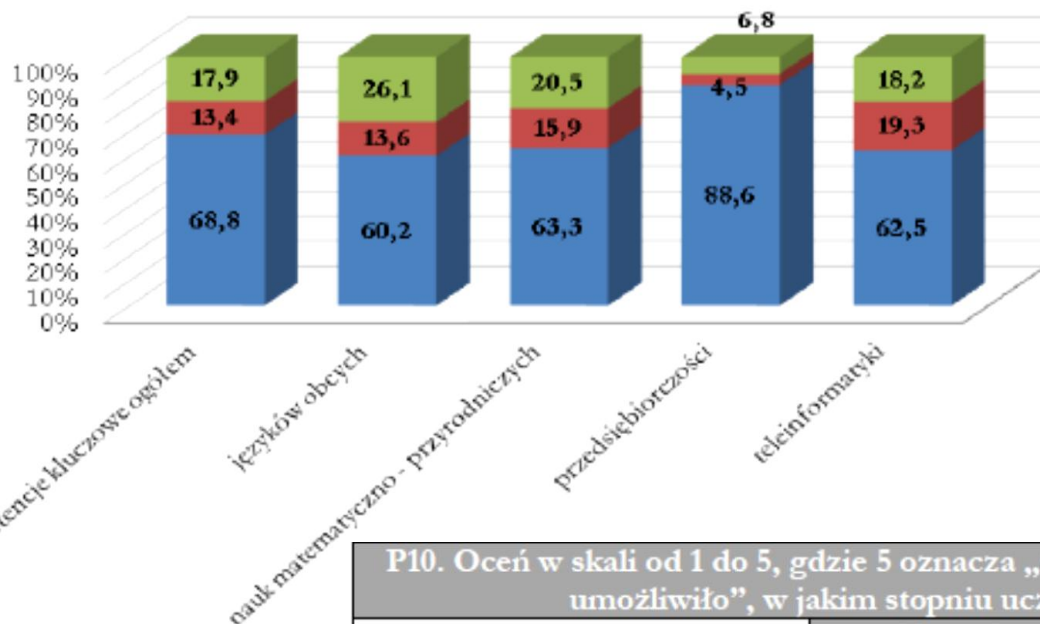
Wpływ udziału
w projekcie na wzrost
kompetencji jego
uczestników – w opinii
dyrektorów szkół (N=88).

Wpływ udziału
w projekcie na wzrost
kompetencji – w opinii
uczestników.

P10. Oceń w skali od 1 do 5, gdzie 5 oznacza „zdecydowanie umożliwiło”, a 1 „zdecydowanie NIE umożliwiło”, w jakim stopniu uczestnictwo w projekcie pozwoliło Ci na:

Grupa respondentów	podniesienie kwalifikacji			nabycie nowych umiejętności praktycznych			zdobycie dodatkowych uprawnień		
	O	K	M	O	K	M	O	K	M
N=	O=1 235, K=573, M=662						934 ¹⁷	410	524
5 – zdecydowanie umożliwiło	41,54	41,54	41,54	38,79	38,92	38,67	62,74	64,15	61,64
4	25,34	23,73	26,74	25,75	26,00	25,53	16,49	16,10	16,79
3	13,77	14,48	13,14	13,52	13,96	13,14	7,71	8,29	7,25
2	5,99	6,11	5,89	6,64	7,50	5,89	4,07	3,41	4,58
1 – zdecydowanie nie umożliwiło	7,69	7,68	7,70	9,96	8,03	11,63	5,57	4,39	6,49
Trudno powiedzieć	5,67	6,46	4,99	5,34	5,59	5,14	3,42	3,66	3,25

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Czy w konsekwencji udziału w projekcie nastąpił wzrost kompetencji kluczowych uczestników, w szczególności w zakresie ICT, języków obcych i nauk matematyczno-przyrodniczych?

Wpływ projektu na kompetencje kluczowe – w opinii dyrektorów szkół (N=88).

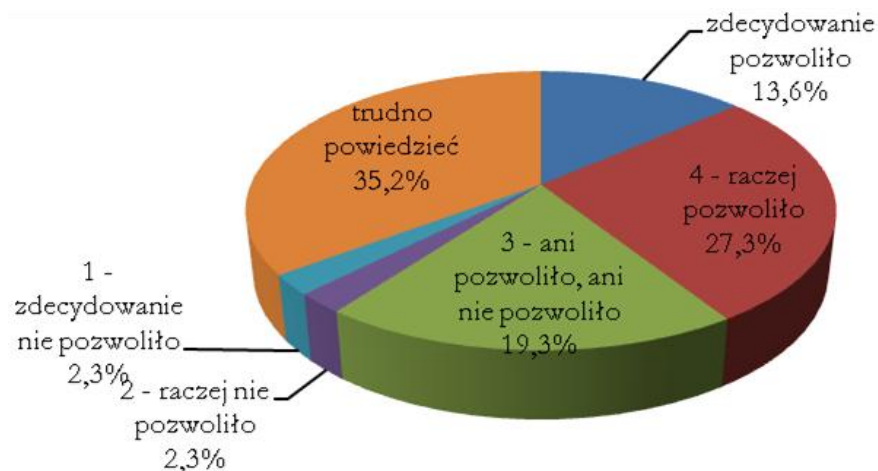
Wpływ projektu na kompetencje kluczowe – w opinii uczestników.

P10. Oceń w skali od 1 do 5, gdzie 5 oznacza „zdecydowanie umożliwiło”, a 1 „zdecydowanie NIE umożliwiło”, w jakim stopniu uczestnictwo w projekcie pozwoliło Ci na:									
Grupa respondentów	zwiększenie wiedzy i umiejętności w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych ICT			poprawę umiejętności językowych – j. obce			zwiększenie wiedzy z zakresu nauk matematyczno-przyrodniczych		
	O	K	M	O	K	M	O	K	M
N=	459 ²⁶	168	291	385 ²⁷	168	217	363 ²⁸	152	211
5 – zdecydowanie umożliwiło	29,41	29,76	29,21	27,01	27,38	26,73	28,93	30,26	27,96
4	27,02	20,83	30,58	23,90	21,43	25,81	22,31	20,39	23,70
3	18,52	19,05	18,21	18,70	20,83	17,05	15,15	11,18	18,01
2	8,28	9,52	7,56	11,17	10,12	11,98	9,92	9,87	9,95
1 – zdecydowanie nie umożliwiło	8,50	7,74	8,93	12,21	13,69	11,06	14,60	14,47	14,69
Trudno powiedzieć	8,28	13,10	5,50	7,01	6,55	7,37	9,09	13,82	5,69

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Czy realizacja działań projektowych wpłynęła na osiągnięcie lepszych wyników z egzaminu zawodowego przez uczniów objętych projektem?

Analiza desk research wyników egzaminu zawodowego z lat 2009-2013 nie wykazała jednoznacznych trendów dotyczących zdawalności.

Wpływ udziału w projekcie na wyniki egzaminu zawodowego – w opinii dyrektorów szkół (N=88).

P12. Czy uczestnictwo w działaniach projektowych umożliwiło Ci uzyskanie lepszego wyniku z egzaminu zawodowego?			
Grupa respondentów	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
N=	518	229	289
Tak	8,30%	8,30%	8,30%
Raczej tak	11,78%	13,97%	10,03%
Ani tak, ani nie (trudno powiedzieć)	23,55%	23,14%	23,88%
Raczej nie	19,31%	20,09%	18,69%
Nie	37,06%	34,50%	39,10%

Wpływ udziału w projekcie na wyniki egzaminu zawodowego – w opinii uczestników projektu.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Czy udział w modułach szkoleniowych oferowanych w ramach platformy e-learningowej pomógł uczestnikom projektu skuteczniej przygotować się do egzaminu maturalnego?

P14. Czy Twoim zdaniem, moduły szkoleniowe oferowane w ramach platformy e-learningowej projektu, pozwalają lepiej przygotować się do egzaminu maturalnego?			
Grupa respondentów	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
N=	1 170	548	662
Tak	21,65%	21,31%	21,94%
Raczej tak	37,59%	39,02%	36,39%
Ani tak, ani nie (trudno powiedzieć)	24,66%	25,57%	23,89%
Raczej nie	13,38%	12,13%	14,44%
Nie	2,71%	1,97%	3,33%

Wpływ wsparcia projektu na kompetencje – w opinii uczestników projektu.

Czy i w jakim stopniu realizacja projektu przyczyniła się do wyrównania dysproporcji edukacyjnych wśród uczestników?

P16. Czy udział w projekcie np. poprzez uczestnictwo w zajęciach wyrównawczych pozwolił Ci pokonać trudności w nauce? /Miałam(em) trudności, uczestnictwo w projekcie pomogło mi je przezwyciężyć/			
Grupa respondentów	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
N=	165	90	75
5 – w bardzo dużym stopniu (b. duży wpływ)	13,33%	14,44%	12,00%
4	33,94%	30,00%	38,67%
3	36,97%	36,67%	37,33%
2	9,09%	11,11%	6,67%
1 – nie pomogło mi w ogóle (brak wpływu)	4,24%	4,44%	4,00%
Trudno powiedzieć, czy pomogło	2,42%	3,33%	1,33%

Ponad 95% ankietowanych dyrektorów szkół wyraziło opinię, iż projekt przyczynił się do wyrównywania dysproporcji edukacyjnych wśród uczestników.

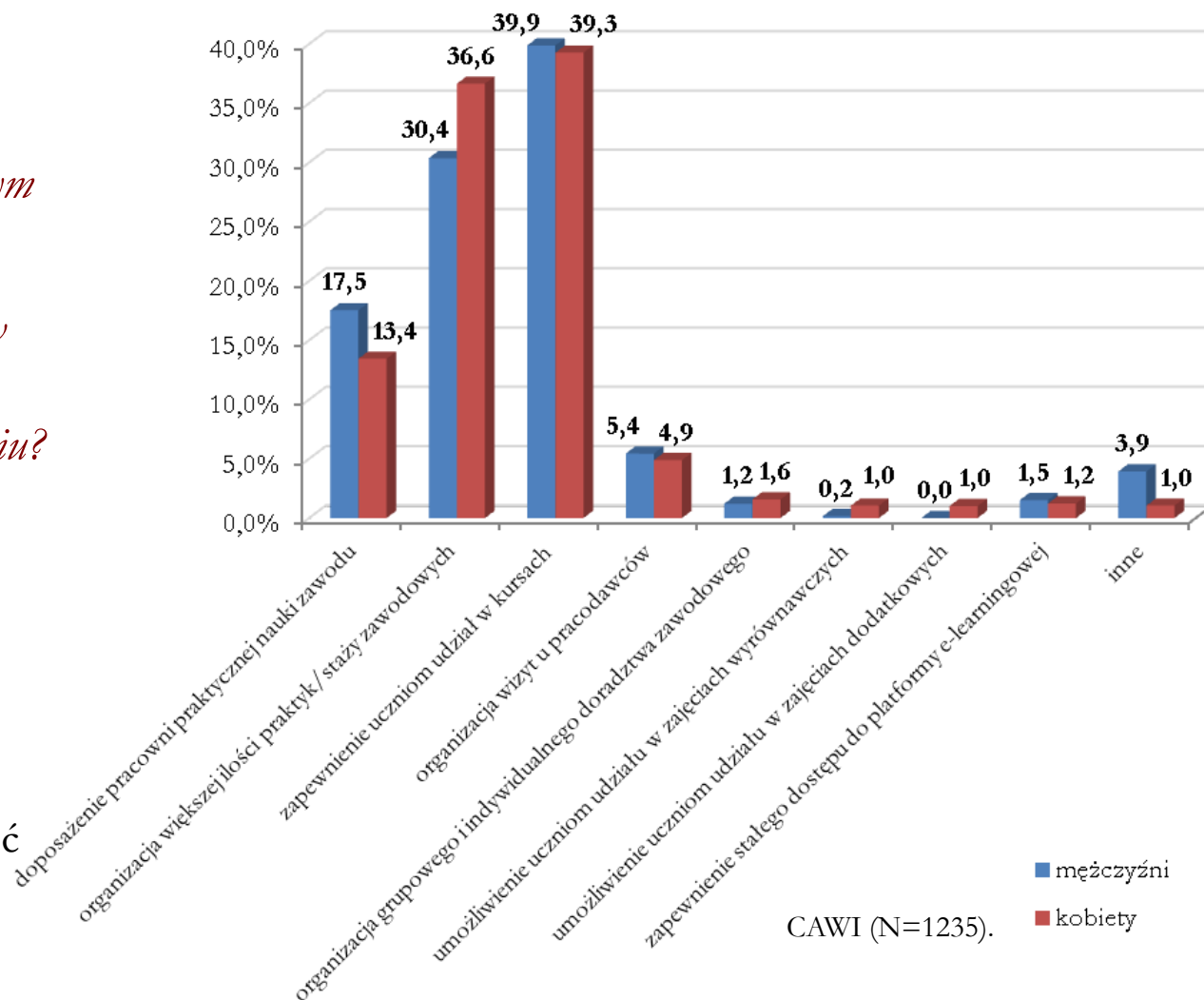
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

*Jakie są potrzeby uczniów/
absolwentów szkół zawodowych
w regionie odnośnie wsparcia
szkolnictwa zawodowego w kolejnym
okresie programowania?*

*Które działania realizowane w
ramach projektu są/ będą
kontynuowane po jego zakończeniu?*

W opinii dyrektorów, z uwagi na
ponoszenie niewielkich kosztów,
kontynuowane mogą być: zajęcia
wyrównawcze i dodatkowe,
praktyki/ staże zawodowe oraz
wizyty studyjne u pracodawców.

Dyrektorzy dostrzegają użyteczność
kursów/kursów certyfikowanych
ale w większości nie będą
realizowane z powodu braku
środków finansowych.

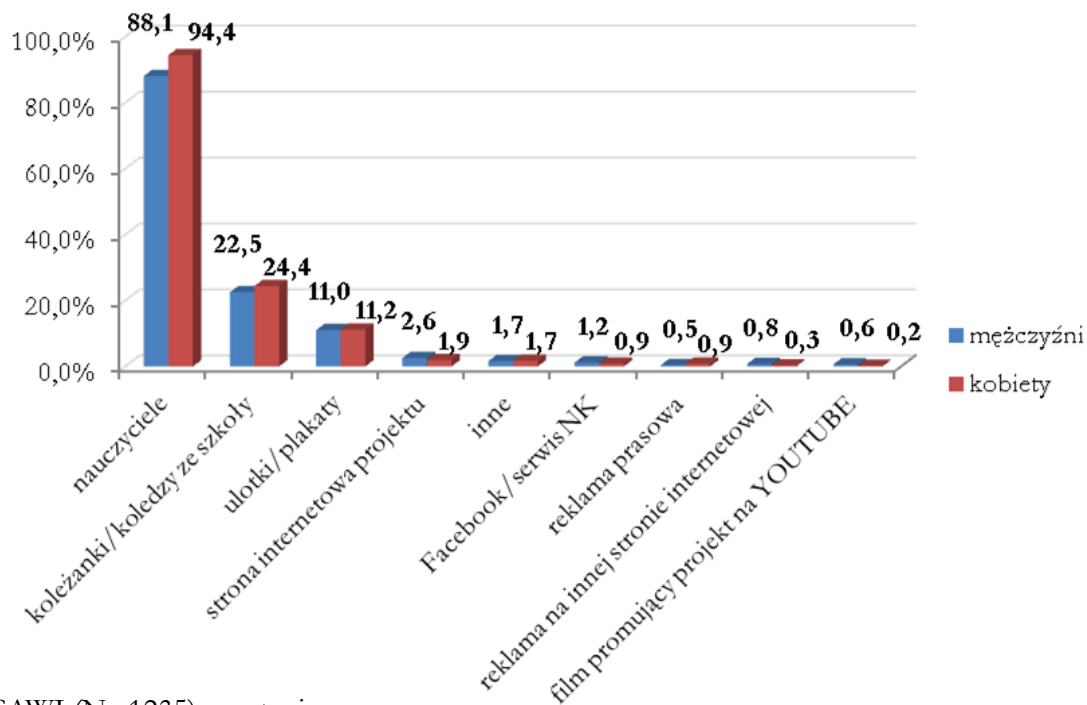

CAWI (N=1235).

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Czy należy wprowadzić formy wsparcia skierowane do nauczycieli praktycznej nauki zawodu? Jeśli tak, to jakie?

- szkolenia dotyczące nowości związanych z kształceniem praktycznym oraz zmian w programie nauczania;
- praktyki/ staże w przedsiębiorstwach, odbywanie kursu wraz z uczniem.

Uczniowie o projekcie dowiadywali się w szkole, przede wszystkim od nauczycieli (91,25% wskazań), a na drugim miejscu od swoich koleżanek/kolegów (23,47%).
Należy podkreślić duży wkład nauczycieli szkół objętych projektem, którzy stanowili skuteczną pomoc w koordynacji projektów w poszczególnych miastach/ powiatach.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Na jakich kompetencjach absolwentów szkół zawodowych najbardziej zależy pracodawcom? Czy są to kompetencje „twarde” czy „miękkie”?

Ewaluacja wykazała, iż pracodawcy jako równie ważne, postrzegają kompetencje miękkie i twarde absolwentów szkół zawodowych (opinia 83,34% pracodawców).

Kompetencja mięka	Liczba wskazań	%	Kompetencja twarda	Liczba wskazań	%
Komunikatywność	12	20,35%	Umiejętności praktyczne	17	28,83%
Współpraca w grupie	12	20,35%	Wykształcenie kierunkowe dla zawodu	10	16,95%
Kreatywność	9	15,25%	Wiedza merytoryczna - specjalistyczna	6	10,17%
Elastyczność	6	10,17%	Znajomość języków obcych	6	10,17%
Odpowiedzialność	5	8,47%	Ukończone specjalistyczne kursy	5	8,47%
Dynamizm działania	5	8,47%	Uprawnienia zawodowe	5	8,47%

CATI z pracodawcami (N=30) – pytanie wielokrotnego wyboru.

*Czy dzięki realizacji projektu
szkoły/placówki zacieśniły współpracę
z pracodawcami?*

*Z reguły stroną inicjującą kontakt na
linii szkoła-pracodawca jest szkoła. Do
rzadkości należą przypadki, gdy
inicjatywa przejawiana jest po stronie
pracodawcy.*

*Współpraca pomiędzy szkołami
a pracodawcami objętymi badaniem
przebiega pomyślnie. Zostanie
utrzymana w opinii 100% dyrektorów
oraz 86,66% pracodawców.*

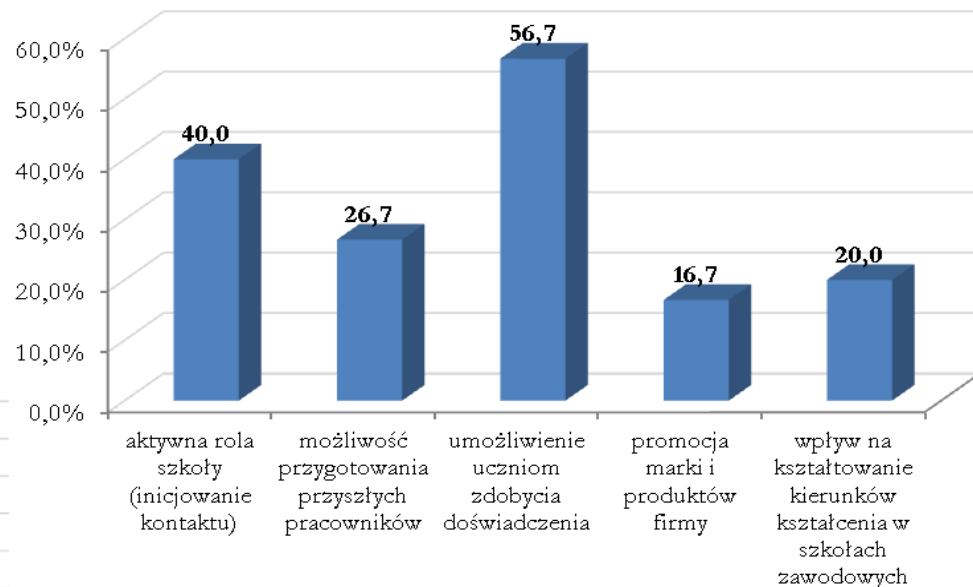
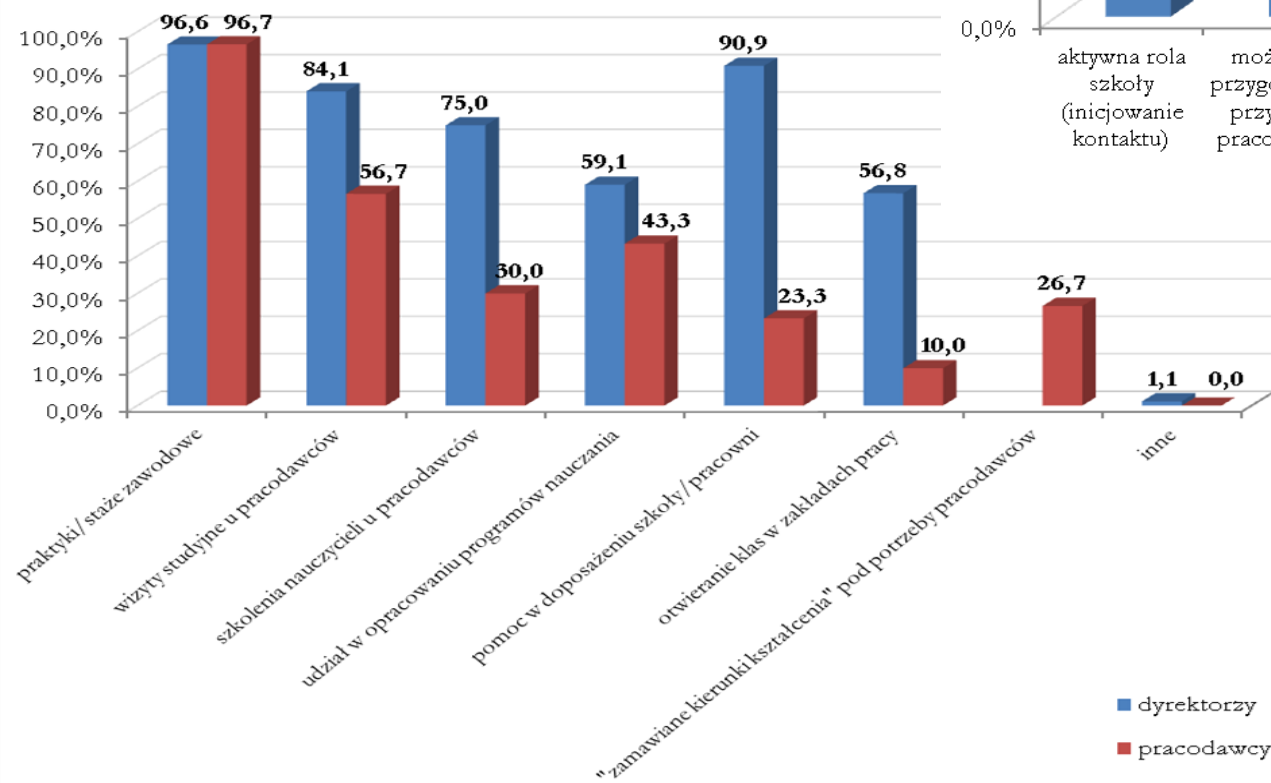
Współpraca pracodawców, którzy **zacieśnili kontakty** ze szkołami w wyniku realizacji projektu dotyczyła przede wszystkim umożliwienia uczniom – uczestnikom projektu, **odbycia praktyk/staży zawodowych** w ich przedsiębiorstwie (**51,72%**). Współpracę w ramach **wizyt studyjnych** wskazało **44,83%** badanych. W przypadku **nowo nawiązanej współpracy** pomiędzy pracodawcami a szkołami jako najczęstszy jej zakres, również wskazywano **praktyki/staże zawodowe (55,56%)** oraz **wizyty studyjne (44,44%)**.

Realizacja projektu przyczyniła się do zacieśnienia współpracy pomiędzy szkołami a pracodawcami, którzy już ze sobą współpracowali. Szkoły nawiązywały również nowe kontakty, jednakże ich skala nie była tak wysoka jak w przypadku pogłębienia współpracy.

70% badanych pracodawców oraz 52,26% dyrektorów potwierdza zacieśnienie współpracy pomiędzy szkołami a przedsiębiorstwami w wyniku realizacji projektu.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Czy kategorie działań zaplanowane w projekcie pozwoliły na zintensyfikowanie współpracy pracodawców ze szkołami?

Czynniki sprzyjające nawiązywaniu/zacieśnianiu współpracy pracodawców ze szkołami zawodowymi – w opinii pracodawców (N=30).

Najsukuteczniejsze formy współpracy szkół zawodowych z pracodawcami w opinii dyrektorów (N=88) i pracodawców (N=30).

*Czy dzięki udziałowi w Bazie
pracodawców i absolwentów
pracodawcy i absolwenci nawiązali
efektywną współpracę?*

*Działania podjęte w celu
rozpowszechnienia Bazy pracodawców
i absolwentów wśród uczniów/
absolwentów szkół zawodowych oraz
pracodawców obejmowały szereg
kanałów informacyjnych, przyjmowały
różne formy – podejmowane działania
można ocenić jako*

*wystarczające/ „wyczerpujące”
(informacje mailowe rozsyłane do 11 tys.
uczestników, kampania promocyjna na
Facebooku, reklamy w prasie, reklama
na stronie internetowej projektu,
przekazanie informacji na temat
funkcjonowania bazy do organizacji
zrzeszających pracodawców itp.), jednak
niewystarczająco skuteczne.*

**Z Bazy uruchomionej w ramach strony
internetowej projektu korzystało zaledwie
6,67% badanych pracodawców. 93,33%
respondentów nie korzystało z bazy. Jako
przyczyny podawano:**

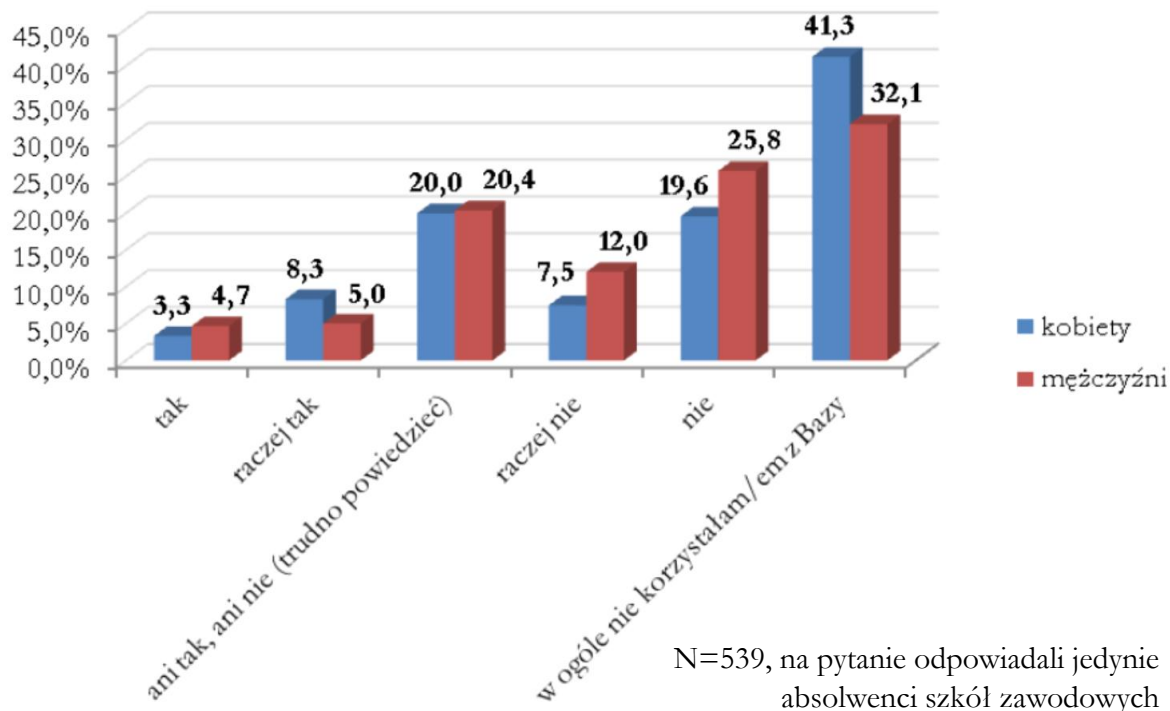
- brak wiedzy o istnieniu Bazy,
- brak potrzeby korzystania z Bazy,
- brak czasu, aby korzystać z narzędzia tego typu,
- posiadanie zbyt ogólnych informacji o Bazie, aby
móc z niej skorzystać.

Pracodawcy korzystający z *Bazy* ocenili ją jako skuteczne narzędzie pozwalające na nawiązanie efektywnej współpracy pomiędzy pracodawcami a absolwentami. Nie można jednak jednoznacznie ocenić efektywności współpracy nawiązanej dzięki udziałowi w *Bazie* ze względu na znikomy odsetek osób korzystających z narzędzia.

*Czy Baza pracodawców
i absolwentów stanowiła efektywne
narzędzie pomagające absolwentom
w znalezieniu pracy?*

**Główną przyczynę nie
korzystania z bazy stanowił
brak wiedzy na temat jej
istnienia
(153 ze 195 wskazań).**

Przydatność Bazy pracodawców i absolwentów w kontekście znalezienia pracy

W opinii badanych metodą CAWI absolwentów szkół Baza pracodawców i absolwentów nie stanowiła efektywnego narzędzia pomagającego im w znalezieniu pracy. 36,18% ankietowanych w ogóle nie korzystało z Bazy. 33,03% oceniło Bazę jako nieprzydatną. Spośród ankietowanych zaledwie 10,57% oceniło Bazę jako narzędzie pomocne w procesie poszukiwania zatrudnienia.

Jakie czynniki wpływają na niekorzystne postrzeganie szkoły zawodowej?

- pokutujące w świadomości społeczeństwa przeświadczenie, że szkolnictwo zawodowe jest mało prestiżowe;
- przestarzałe zaplecze edukacyjne placówek – mało przydatne w kształceniu uczniów zgodnie z aktualnymi standardami pracy w firmach;
- niechęć przedsiębiorstw do prowadzenia praktycznej nauki zawodu (z uwagi na konieczność oddelegowania pracownika w roli opiekuna praktyk czy koszt materiałów/narzędzi z/używanych przez uczniów).

W jaki sposób można je zwalczać?

- **inwestowanie w techniczne zaplecze edukacyjne placówek zawodowych;**
- **kształcenie nowoczesnych kadr nauczycieli** – otwartych i znających nowe technologie/ innowacje wdrażane w przedsiębiorstwach;
- **pogłębianie współpracy z pracodawcami**, gdyż to oni umożliwiają realizację praktyk a częstokroć doposażają pracownie oraz wprowadzają nowe technologie do szkół.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

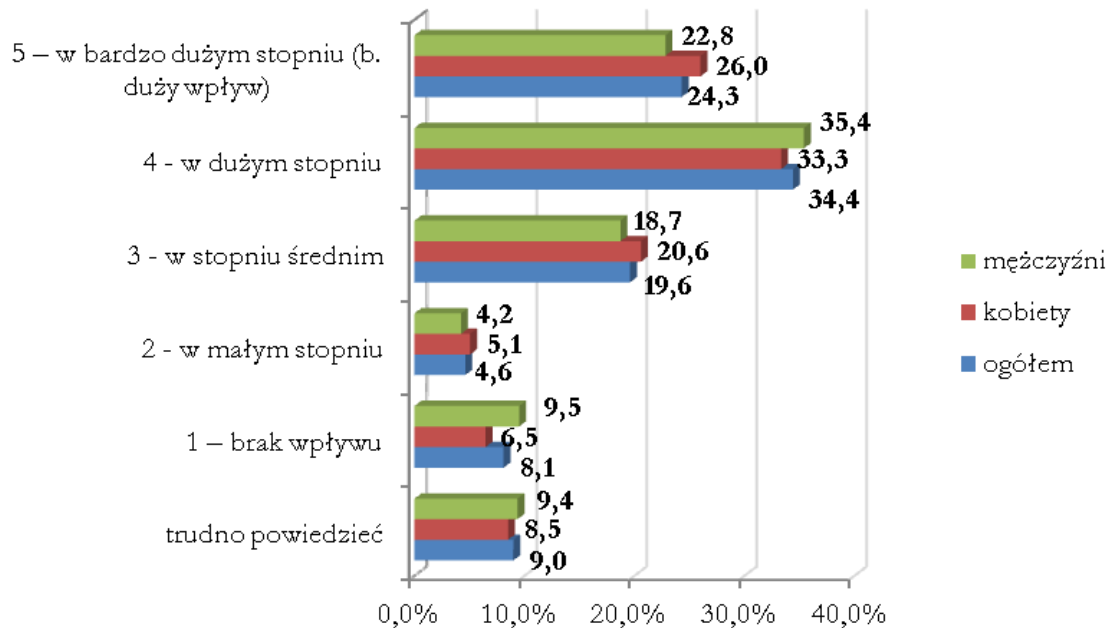
W jakim stopniu realizacja działań projektowych przyczyniła się do poprawy wizerunku szkolnictwa zawodowego w regionie?

W opinii badanych metodą CATI dyrektorów szkół realizacja projektu przyczyniła się do poprawy wizerunku szkolnictwa zawodowego w regionie.

Średnia ocen wyniosła 4,33.

Ponad 58% ankietowanych uczestników projektu stwierdziło, iż działania projektowe wpłynęły na poprawę wizerunku szkolnictwa zawodowego w regionie.

Stopień, w jakim realizacja projektu przyczyniła się do poprawy wizerunku szkolnictwa zawodowego w regionie – w opinii uczestników projektu

N mężczyźni=662, N kobiety=573, N ogółem=1235

Realizacja projektu przyczyniła się do poprawy wizerunku szkolnictwa zawodowego przede wszystkim poprzez:

- objęcie przez projekt obszaru całego województwa śląskiego oraz ponad 14 tys. uczestników,
- organizację konferencji, na której obecni byli pracodawcy oraz nauczyciele,
- rozpowszechnienie informacji nt. projektu w mediach,
- targi pracy i edukacji,
- kampanię informacyjno-promocyjną.

Czy realizacja projektu przyczyniła się do modernizacji szkolnictwa zawodowego w regionie?

Doposażenie pracowni praktycznej nauki zawodu zgodnie z Wnioskiem o dofinansowanie projektu pozwoliło na unowocześnienie bazy posiadanego wyposażenia dydaktycznego oraz uzupełnienie brakującego sprzętu, co przyczyniło się do modernizacji szkolnictwa zawodowego w regionie, a w efekcie również do podniesienia jakości kształcenia w doposażonych placówkach. **Koszt doposażenia jednej szkoły posiadającej pracownię RIS wynosi 59 274,00zł.**

Jakie efekty realizacji projektu można uznać za jego wartość dodaną?

Za wartość dodaną projektu respondenci badania uważają:

- pozytywne oddziaływanie projektu na świadomość rodziców,
- umożliwienie organizacji wizyt studyjnych szkołom, które wcześniej nie organizowały wyjazdów dla uczniów (w tym podniesienie świadomości dyrektorów w zakresie korzyści płynących z organizacji wizyt a w efekcie kontynuacja niniejszego działania w przyszłości),
- wypracowanie w uczniach umiejętności pracy w grupie w wyniku doradztwa grupowego,
- zwiększenie pewności siebie wśród uczniów szkół zawodowych, poznanie swoich słabych i mocnych stron – „poznanie siebie”,
- przybliżenie realnego środowiska pracy uczniom szkół zawodowych.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Jaki jest stosunek poniesionych nakładów do osiągniętych efektów?

Stosunek dotychczas poniesionych nakładów (zarówno finansowych, jak również w zakresie wykonanych prac oraz zaangażowania kadrowego) do otrzymanych efektów (mierzalnych oraz niemierzalnych) należy ocenić na poziomie dobrym. Ocena taka wynika przede wszystkim z dużych oszczędności generowanych w zakresie budżetu projektu oraz efektów, które w dużej mierze zostały już osiągnięte (wartość docelowa niektórych wskaźników została znacząco przekroczona).

Czy efekty uzyskane w ramach projektu były proporcjonalne do nakładów poniesionych przez jednostki samorządu terytorialnego?

Rzeczywiste koszty doradztwa zawodowego (w obu formach) okazały się być znacznie niższe niż wcześniej zakładano. Niższe stawki doradztwa to przede wszystkim efekt dużej konkurencji na rynku usług doradztwa zawodowego. W wyniku niższych stawek oferowanych przez firmy zatrudniające doradców zawodowych, wygenerowane oszczędności pozwoliły na rekrutację większej ilości uczniów do projektu, w tym umożliwienie uczestnikom wzięcia udziału w więcej niż 1 kursie (stąd przekroczone wskaźniki 4-7).

Większość wskaźników nie została jeszcze osiągnięta (8-14, 18) w wyniku opóźnień realizacji projektu w stosunku do harmonogramu. Wprowadzono środki zaradcze, jak np. angażowanie nauczycieli do wykorzystywania platformy e-learningowej przez uczniów.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

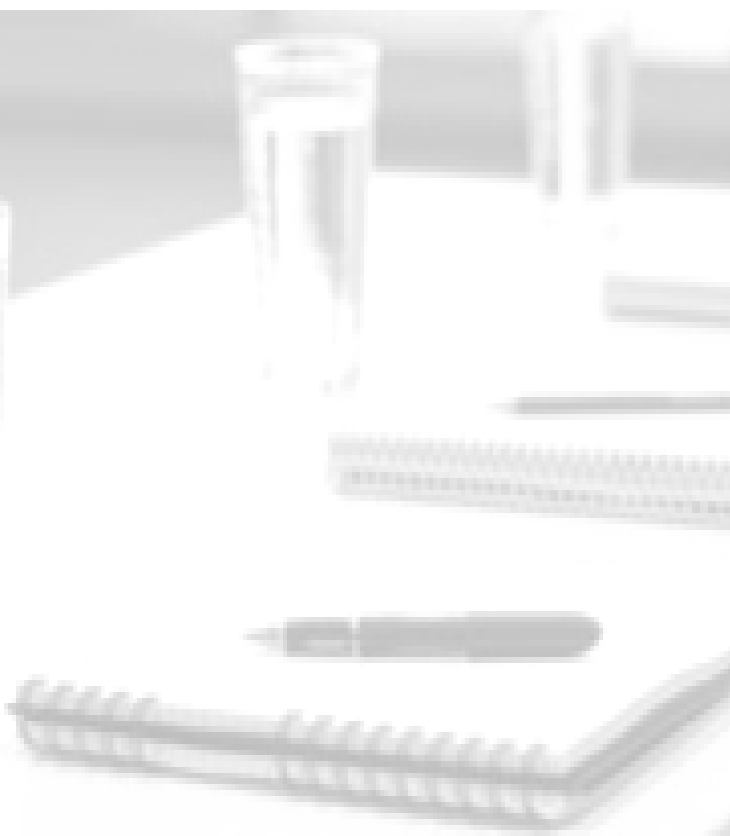
Lp	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika	Wartość zrealizowanego wskaźnika	Stopień realizacji wskaźnika
1	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe	258	264	102,33%
2	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych	258	261	101,16%
3	Liczba szkół i placówek, które otwarły/zmodyfikowały kierunki kształcenia zgodnie z zapotrzebowaniem rynku pracy	26	13	50,00%
4	Liczba uczniów, którzy zakończyli udział w zajęciach z doradztwa grupowego	11 361	13 953	122,81%
5	Liczba uczniów, którzy zakończyli udział w zajęciach z doradztwa indywidualnego	11 361	11 769	103,59%
6	Liczba uczniów, którzy stworzyli swój IPRZ	11 361	11 769	103,59%
7	Liczba uczniów, którzy zakończyli udział w zajęciach wyrównawczych, pozalekcyjnych/pozaszkolnych	1 704	1 945	114,14%
8	Liczba uczniów, którzy zakończyli udział w kursach/kursach certyfikowanych	7 953	5 284	66,44%
9	Liczba uczniów, którzy zdobyli uprawnienia potwierdzone certyfikatem	2 649	2 558	96,56%
10	Liczba uczniów, którzy zakończyli udział w stażach/praktykach zawodowych	5 680	2 058	36,23%
11	Liczba uczniów, którzy skorzystali z platformy e-learningowej	6 530	3 441	52,70%
12	Liczba szkół/placówek, które otrzymały wyposażenie pracowni praktycznej nauki zawodu	114	81	71,05%

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Lp	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika	Wartość zrealizowanego wskaźnika	Stopień realizacji wskaźnika
13	Liczba pracowni praktycznej nauki zawodu, które otrzymały wsparcie w postaci doposażenia	185	127	68,65%
14	Liczba szkół/placówek, które otrzymały wsparcie w postaci materiałów dydaktycznych	258	156	60,47%
15	Liczba uczniów, którzy dzięki nowoczesnemu doposażeniu zostaną odpowiednio przygotowani do pracy w zawodzie	7 573	480	6,34%
16	Liczba uczniów, którzy zdali egzamin zawodowy	7 728	993	12,85%
17	Liczba uczniów korzystających z <i>Bazy pracodawców i absolwentów</i>	4 543	251	5,52%
18	Liczba uczniów, którzy brali udział w wizycie studyjnej u pracodawcy	11 361	7 507	66,08%
19	Liczba pracodawców korzystających z <i>Bazy pracodawców i absolwentów</i>	250	32	12,80%
20	Liczba pracodawców współpracujących przy organizacji wizyt studyjnych	200	306	153,00%
21	Liczba zorganizowanych targów pracy	2	4	200,00%
22	Liczba konferencji z pracodawcami i rodzicami	8	0	0,00%
23	Liczba konferencji promocyjnych-podsumowujących	2	1	50,00%
24	Liczba uczestników konferencji, którzy zmienili zdanie na temat szkolnictwa zawodowego	350	68	19,43%
25	Liczba Programów Szkolnictwa Zawodowego o zasięgu regionalnym	1	0	0,00%

Zródło: Załącznik nr 2 do X wniosku o płatność.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADANIA

Wniosek nr 1: *Projekt w swych założeniach nie przewidywał wsparcia nauczycieli praktycznej nauki zawodu. Zrealizowana ewaluacja wykazała, że mimo dostępnych form doszkalania nauczycielom brakuje wiedzy na temat sprzętu i nowości w poszczególnych branżach. Stąd też formy wsparcia im dedykowane mogłyby zostać implementowane w analogicznych projektach w kolejnej perspektywie finansowej.*

Rekomendacja nr 1: *Zaleca się w analogicznych projektach realizowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, wprowadzić formy wsparcia dedykowane nauczycielom praktycznej nauki zawodu.*

Formy wsparcia należałoby zaprojektować w oparciu o rzetelne informacje dotyczące rzeczywistych potrzeb nt. zakresu merytorycznego (tematyka, branże) oraz skali zainteresowania grup docelowych. Działania te powinny kłaść nacisk na aktualizację i podwyższanie wiedzy o nowych technologiach oraz umożliwiać nawiązanie kontaktu z nowoczesną praktyką biznesową. Z tego punktu widzenia dobrym pomysłem wydają się być szkolenia w środowisku przemysłowym.

Wniosek nr 2: *Tempo zmian zachodzących na rynku pracy – w szczególności w zakresie wymagań pracodawców względem kompetencji potencjalnych pracowników jako pochodna dynamicznego rozwoju technologii wykorzystywanych w przedsiębiorstwach – wymusza potrzebę kształcenia uczniów na nowoczesnym sprzęcie. Pracodawcy oczekują bowiem od nich praktycznych umiejętności obsługi zaawansowanych/ innowacyjnych urządzeń (powiązanych z określoną branżą). Projekty typu „Mam zawód – mam pracę w regionie”, poprzez doposażanie szkół/placówek w niezbędną w tym kontekście bazę dydaktyczną (w szczególności istotną w technikach), przyczyniają się do zwiększania efektywności kształcenia zawodowego.*

Rekomendacja nr 2: *Zaleca się w perspektywie finansowej 2014-2020 kontynuację działań na rzecz rozwoju szkolnictwa zawodowego zgodnie z wymogami technologicznymi rynku pracy. Doposażanie szkół/placówek w niezbędną bazę dydaktyczną (w szczególności w technikach) – w postaci sprzętu i materiałów dydaktycznych umożliwiającą nabywanie przez uczniów szkół zawodowych praktycznych umiejętności/ kwalifikacji zgodnych z potrzebami rynku pracy i zmianami technologicznymi dokonującymi się w gospodarce. Istotnym będzie pozyskiwanie, dostępnych w ramach realizowanych w perspektywie 2014-2020 programów, środków unijnych na doposażenie techników i zasadniczych szkół zawodowych.*

Wniosek nr 3: *Sukces szkolnictwa zawodowego zależy w dużej mierze od współpracy z pracodawcami, gdyż to oni umożliwiają realizację praktycznej nauki zawodu, częstokroć doposażają pracownie oraz wprowadzają nowe technologie do szkół.*

Rekomendacja nr 3: *Zaleca się w perspektywie finansowej 2014-2020 kontynuację działań na rzecz zacieśniania/ nawiązywania współpracy na linii szkoła-pracodawca.*

Stworzenie instrumentów wspierania, funduszy i zachęt dla pracodawców oraz ich pracowników, którzy jako praktycy mogliby wspomóc szkoły – przy opracowywaniu programów, szkoleniu kadry nauczycielskiej czy też prowadzeniu zajęć z uczniami. Działania te, w połączeniu z promowaniem kształcenia zawodowego, umożliwiłyby efektywniejsze kształtowanie nowego, bardziej pozytywnego wizerunku techników i zasadniczych szkół zawodowych w regionie.

Wniosek nr 4: *Doradztwo zawodowe stanowi niezwykle przydatną formę wsparcia dla osób dokonujących wyboru szkoły ponadgimnazjalnej oraz dla osób wchodzących na rynek pracy. Stosowanie tej formy wsparcia w odpowiednim okresie pozwala na wyeliminowanie niewłaściwych wyborów dotyczących ścieżki kształcenia. Niejednokrotnie jednak uczestnicy nie dostrzegają tak klarownie efektów udzielanego doradztwa, jak w przypadku innych form wsparcia (np. kursów). Zwracają przede wszystkim uwagę na poświęcony na doradztwo czas po godzinach lekcyjnych.*

Rekomendacja nr 4: *W projektach, które kierują swoje wsparcie do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych należy wykorzystywać doradztwo zawodowe zarówno w formule doradztwa grupowego oraz doradztwa indywidualnego. Doradztwo powinno mieć na celu nie tylko dobór odpowiednich form wsparcia, lecz również poradnictwo w zakresie ścieżki kariery oraz odnajdywania się na rynku pracy. Czas poświęcony na doradztwo zawodowe powinien jednak być oszacowany na poziomie niższym, niż zakładano w ewaluowanym projekcie. Większy natomiast akcent powinien być postawiony na doradztwo zawodowe organizowane w szkołach gimnazjalnych (powinno być obowiązkowe). W szkołach ponadgimnazjalnych grupowe doradztwo zawodowe nie powinno trwać dłużej niż 10h, natomiast liczba godzin doradztwa indywidualnego powinna być każdorazowo ustalana w oparciu o indywidualne potrzeby uczestników. Grupowe doradztwo zawodowe powinno być przeprowadzane w formie warsztatów. Należy również zadbać o jak najwyższe kompetencje doradców zawodowych.*

Wniosek nr 5: *Praktyki są przydatną formą wsparcia, gdyż dają możliwość zdobycia praktycznych umiejętności, nawiązania kontaktów z potencjalnymi pracodawcami, poznania środowiska pracy oraz swoich predyspozycji do wykonywania danego zawodu. Uczniowie, w tym przede wszystkim ZSZ niechętnie korzystają z dodatkowej nieodpłatnej praktyki, gdyż niejednokrotnie koliduje ona z podejmowanymi praktykami obowiązkowymi bądź pracą zarobkową. Uczniowie ZSZ w programach kształcenia mają przewidzianą większą liczbę godzin praktyk niż uczniowie z technikum.*

Rekomendacja nr 5: *Praktyki zawodowe realizowane w ramach podobnych projektów do projektu ewaluowanego, powinny być skierowane w pierwszej kolejności do uczniów technikum, którzy posiadają większe potrzeby w zakresie zdobywania umiejętności praktycznych w porównaniu do uczniów ZSZ. Należy wprowadzić działania zachęcające uczniów do brania udziału w praktykach. Do uczniów technikum praktyki zawodowe powinny być kierowane już w pierwszych klasach edukacji szkolnej. Projekty zakładające realizację praktyk/ staży zawodowych powinny przewidywać odpłatność (wynagrodzenie), dzięki czemu uczniowie będą z nich chętniej korzystali (możliwość wyeliminowania problemu z realizacją wskaźnika w tym zakresie). Projekty obejmujące swym wsparciem uczniów szkół zawodowych, formę wsparcia jaką są praktyki/ staże powinny kierować do uczniów ze szczególnym uwzględnieniem uczniów klas pierwszych (nie ostatnich).*

Wniosek nr 6: *Szkoły realizując projekty unijne bazują na kontaktach z pracodawcami nawiązanych w trakcie wcześniejszej współpracy. Pracodawcy oczekują gratyfikacji finansowej związanej z ich udziałem w projektach (organizacja staży/praktyk, wizyt studyjnych), „boją się” nakładów jakie muszą ponieść organizując np. praktykę. W przypadku nawiązywania nowej współpracy to szkoły „wychodzą” z inicjatywą. Pracodawcy nie chcą podejmować działań mających na celu przygotowanie przyszłych fachowców do wejścia na rynek pracy, uważają, iż organizując staż/praktykę czy też wizytę studyjną nie mają z tego żadnej korzyści.*

Rekomendacja nr 6: *W celu skuteczniejszej realizacji działań opierających się na współpracy szkół z pracodawcami należy przeprowadzić kampanię informacyjną – kierowaną do pracodawców – która zachęci pracodawców do przyjmowania uczniów na staże/praktyki, wizyty studyjne oraz wpłynie na świadomość pracodawców w zakresie korzyści płynących z oferowania w/w form uczniom szkół zawodowych (korzyści zarówno dla uczniów jak i pracodawców). Ponadto należy rozważyć oferowanie pracodawcom wynagrodzenia za organizację staży/praktyk.*

Wniosek nr 7: *Kursy, w tym kursy certyfikowane są formą wsparcia najbardziej oczekiwaną przez uczniów szkół zawodowych, będących odbiorcami form wsparcia oferowanymi w ramach projektu. Dają one korzyści w postaci podniesienia kwalifikacji zawodowych, dzięki czemu zwiększają szanse uczniów i absolwentów na rynku pracy.*

Rekomendacja nr 7: *Kursy, w tym kursy certyfikowane powinny stanowić formę wsparcia oferowaną w ramach wszystkich projektów kierowanych do uczniów szkół zawodowych, mających na celu zwiększenie ich konkurencyjności na rynku pracy, a także popularyzację wizerunku szkolnictwa zawodowego. Projekty finansowane ze środków UE, kierowane do uczniów szkół zawodowych powinny w swych założeniach na pierwszym miejscu uwzględniać realizację kursów, w tym kursów certyfikowanych. Wskaźnik powinien być założony na relatywnie wysokim poziomie.*

Wniosek nr 8: *W realizacji projektu niezwykle pomocne było wsparcie nauczycieli, którzy w swojej szkole pomagali skoordynować działania związane z projektem. To głównie dzięki nim uczniowie dowiadawali się o możliwości wzięcia udziału w projekcie.*

Rekomendacja nr 8: *W realizację działań projektowych należy angażować nauczycieli, którzy są najlepszym źródłem kontaktu z uczniem i w największy sposób mogą wpłynąć na jego zaangażowanie w uczestnictwo w projekcie.*

Udział nauczycieli powinien być przewidywany już na etapie opracowywania Wniosku o dofinansowanie, tak by móc ich obecność w projekcie uwzględnić również w budżecie projektu.

Wniosek nr 9: *Ewaluacja wykazała istotny problem, jakim jest niskie zainteresowanie uczniów mniej „popularnymi” zawodami (mimo podaży miejsc pracy) – w szczególności w przypadku zasadniczych szkół zawodowych. Skutkuje to zamykaniem/ rezygnacją z prowadzenia klas o danej specjalności, co w dalszej perspektywie niejako zamyka możliwość reaktywowania kierunku kształcenia z uwagi na brak nowoczesnego sprzętu (gdyż nie modernizuje się pracowni dydaktycznych).*

Rekomendacja nr 9: *Zaleca się w perspektywie finansowej 2014-2020 kontynuację działań na rzecz promowania kształcenia zawodowego w regionie.*

Promowanie wśród potencjalnych uczniów kierunków, na które istnieje zapotrzebowanie na rynku pracy – w tym przede wszystkim zawodów niszowych. Działania te powinny przyjąć charakter informacyjny – zwłaszcza na temat szerokich perspektyw zatrudnienia po ukończeniu szkoły uczącej na tych kierunkach – jest to bowiem istotny dla młodzieży czynnik przy wyborze ścieżki kształcenia.

Ważny jest przy tym odpowiedni dobór instrumentów i kanałów promocji, tj. maksymalizujący skuteczność i efektywność dotarcia do grup docelowych przekazu. Kampania informacyjna powinna być realizowana w połączeniu z działaniami na rzecz kształtowania pozytywnego wizerunku szkolnictwa zawodowego. Równolegle do działań promujących powinno być kontynuowane doposażenie szkół/placówek w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Dziękujemy za uwagę!

grupa GUMUŁKA
Pasja. Wiedza. Doświadczenie.